

17. januar 2019

Sagsnr.
2019-0009744

Dokumentnr.
2019-0009744-2

Sagsbehandler
Asger Hermansen

Baggrundsnotat om omfanget af elevbedømmelse på 8. og 9. klassetrin og forskning i tilknytning til SF's budgetforslag om karakterfri skoler

Hvad bedømmes elever indenfor på 8. og 9. klassetrin – helt kort:

- 8. og 9. klasse med standpunktskarakterer min. 2 gange årligt
- 3 obligatoriske test på 8. klassetrin
- aflægger folkeskolens afgangsprøver med udgangen af 9. klassetrin
- en obligatorisk projektopgave, som bedømmes med en karakter samt en uddannelsesparathedsvurdering

Mange lærere benytter karakterer ud over de to årlige standpunktskarakterer.

Folkeskolelovens bestemmelser om evaluering og bedømmelse på 0. – 9. klassetrin

Folkeskoleloven fastsætter, at elever og forældre regelmæssigt skal underrettes om lærernes syn på elevernes udbytte af skolegangen. Forældrene skal underrettes skriftligt om resultaterne af test.

Som led i undervisningen skal der løbende foretages evaluering af elevernes udbytte heraf, i forhold til kompetencemål. Evalueringen skal danne grundlag for vejledning af den enkelte elev og for den videre planlægning og tilrettelæggelse af undervisningen og for underretning af forældrene om elevens udbytte af undervisningen.

For elever på 8. og 9. klassetrin sker bedømmelsen af elevernes standpunkter i samtlige obligatoriske fag på disse klassetrin ved hjælp af karakterer (standpunktskarakterer). Der gives standpunktskarakterer mindst 2 gange om året. Der gives ikke standpunktskarakterer på andre af grundskolens klassetrin.

Det er fastsat i styrelsesvedtægten, at skolebestyrelsen kan fastsætte princip for underretning af hjemmene om elevernes udbytte af undervisningen. SB vil således også kunne fastsætte princip om, at fx summative bedømmelser og vurderinger (fx karakterer og angivelse af præstationsniveau i nationale test) altid gives i forbindelse med en skole-hjem samtale.

Kort om optagemulighederne på en ungdomsuddannelse for elever, der ikke vurderes med standpunktskarakterer og/eller har aflagt folkeskolens prøver

Fagligt Indhold og Kvalitet

Gyldenløvesgade 15
1600 København V

E-mail
CEIG@kk.dk

EAN nummer
5798009371201

For en elev på en skole, der ikke giver standpunktskarakterer eller tilsvarende, afgør skolen, om de faglige forudsætninger er opfyldt.

En ansøger til de treårige gymnasiale uddannelser eller til den toårige hf-uddannelse skal til optagelsesprøve, hvis ansøgeren ikke har aflagt folkeskolens obligatoriske prøver efter 9. klasse.

Brug af karakterer i den daglige undervisning og løbende evaluering
Bedømmelse i form af karakterer af elevbesvarelser, mundtlige fremlæggelser, terminsprøver mv. er udbredt på 8. og 9. klassetrin, og mange lærere henviser jævnligt til, at undervisningens mål bl.a. er de kommende prøver ved udgangen af 9. klasse.

Formål med bedømmelse i form af karakterer

Standpunktsbedømmelse og afsluttende prøver har flere formål. Disse skitseres nedenfor:

- Som et redskab hvormed Folketing, kommuner, skoler, forældre og den brede offentlighed kan følge den faglige udvikling nationalt og lokalt
- Elevernes retssikkerhed for ved undervisningens afslutning at få en troværdig bedømmelse, hvilket søges sikret via censur.

Desuden spiller folkeskolens prøver en vigtig strategisk funktion, idet deres udformning påvirker udviklingen af undervisningen i skolerne. Således kan prøver bidrage til at skabe opmærksomhed på ændrede faglige krav, fx brug af digitale værktøjer i matematik, problemorienteret undervisning i historiefaget mv.

Resultater og iagttagelser fra forskningen

Generelt peger forskningen på, at bedømmelse i form af karakterer og med et summativt perspektiv hæmmer elevens læring – og at denne bedømmelsesform leder til en ydrestyret motivation, som medfører, at elevernes tilegnelse af det faglige stof får en mere instrumentel og overfladisk karakter.

Forskningen peger også på, at præstationskulturen, som karakterer taler ind i, kombineres med en bredere perfektionskultur, og at de tilsammen øger antallet af demotiverede elever.

Ovennævnte pointer fremgår bl.a. af den forskning, som Noemi Katznelson og Arnt Vestergaard Louw udgivelse ”Karakterbogen”, 2018.

Professor emeritus, Jens Dolin, fra Københavns Universitet er i en artikel i Magasinet Friskolen, september 2018 citeret for, at “Rigtig meget forskning understøtter, at karakterer, som fylder meget i den daglige undervisning, tager tid og opmærksomhed væk fra selve læringen.”

En svensk forsker, Alli Klapp Lekholm, har også undersøgt, hvordan bedømmelse i skolen påvirker børnene og peger på de samme ovennævnte uhensigtsmæssigheder ved stor fokus på karakterer og præstationskultur. Hun peger også på, at den negative effekt indvirker på eleverne i en længere årrække fordi karaktererne havde en negativ indflydelse på elevernes selvopfattelse og selvtillid. (Asterisk,, Dec. 2015, s. 9.).

I LEKS 3 forskningsrapporten ”Hvad er på spil i klassen?”, DPU, 2017 peger professor Vibeke Hetmar i sine anbefalinger bl.a. på, at skolesystemets fokus på prøver og karakterer flytter fokus fra undervisningens egentlige mål og elevernes forståelse af, at læringen har værdi i sig selv til en undervisning, som er mindre eksperimenterende/udviklingsorienteret og i mindre grad skaber en forståelse hos eleverne om, at skolen er til for dem.

Erfaringer og viden om karakter- og prøvefri skoler

Der er ikke forvaltningen bekendt forskning, som kan fortælle, hvordan det går elever fra prøvefri frie grundskoler, men Dansk Friskoleforening oplyser, at antallet af prøvefri skoler har været stabilt i de 10 år, hvor prøverne har været obligatoriske, og at antallet ligger på ca. 30 skoler. (De prøvefri skoler er også karakterfri). Foreningen oplyser også, at der de seneste 2 år har været en stigende interesse for denne skoleform blandt foreningens skoler.